

XXVI ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

58. заседание

Сряда, 8 май 1946 г.

(Открито в 15 ч. 30 м.)

Председателствувал подпредседателят Петър Попзлатев. Секретари: д-р Георги Славчев и Георги Христов.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	стр.		стр.
Съобщения:		сите да купува и продава облигации от държавните заем- ми (Първо и второ четене)	665
Отпуски	663	2. За допълнение на наредбата-закон за народни пенсии. („Държавен вестник“, брой 136, от 15 юни 1945 г. (Пър- во четене)	665
Проекторешение	663	Говорили: Сава Дълбоков	665
Законопроект	663	Георги Стамболов	666
По дневния ред:		3. За изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки. (Първо четене)	666
Проекторешения: 1. За освобождаване от вносно мито и други данъци и такси 20 броя влекачи и трактори, подар- ени от съветските войски на машинно-тракторната стан- ция — гр. Русе (Одобрение)	663	Говорили: Кирил Христов	668
2. За одобряване 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 април 1946 г., протокол № 40, относно изваряването на спирт мармаладите, про- изведени в страната от консервирани с пиросулфид гроз- дови пулпове от реколта 1944 г. (Одобрение)	664	Райко Дамянов	670
3. За одобряване 22. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 април 1946 г., протокол № 42, относно освобождаването от акциз спирта, изнасян за СССР. (Одобрение)	664	Костадин Лазаров	670
Говорил: м-р д-р Иван Стефанов	664	Костадин Трендафилов	670
Законопроекти: 1. За даване право на министъра на финан-		4. За изменение и допълнение на наредбата-закон за подпома- гане народните борци против фашизма и техните семей- ства (Второ четене)	671
		Говорили: докл. Рада Ноева	671
		М-р Георги Попов	672
		Дневен ред за следващото заседание	672

Председателствуваш Петър Попзлатев: (Звъни) Обявявам засе-
данието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители:
Али Чепчиев, Атанас Добревски, Васил Мавриков, д-р Васил Хан-
джиев, д-р Георги Х. Гецов, Георги Добрев, Георги Попиванов, Ди-
митър Панайотов, Екатерина Аврамова, Живко Живков, Здравко
Митовски, Иван Геновски, Иван Кирев, Колю Божилов, Кръстан
Раковски, Кръстю Добрев, Малио Малев, Марин Шиваров, д-р Ми-
хаил Геновски, Нинко Стефанов, Пело Пеловски, Пенчо Рафанлов,
д-р Петър Пачев, д-р Петър Попсавов, Раденко Видински, Стефан
Каракостов, Титко Черноколев, Тодор Янакиев, Трайчо Доброслав-
ски, Филип Филипов, Хайрула Мюмюнов, Христо Марзянов, Хри-
сто Петров, Хюсеин Имамов, Цола Драгойчева и Юсеин Шолев)

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да на-
родни представители: Асен Христов — 1 ден, Иван Тонев — 1 ден,
Стоян Павлов — 1 ден, Георги Божков — 1 ден, Хайрула Мюмю-
нов — 2 дена, Георги Костов — 1 ден, Марин Шиваров — 2 дена,
Юсеин Шолев — 3 дни и Симеон Ковачев — 5 дни.

Някои народни представители са поискали отпуск — извън раз-
решения им досега 20-дневен отпуск — който следва да им бъде
разрешен от Народното събрание.

Иван Грозев иска 5 дни отпуск по домашни причини.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това
искане, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Колю Божилов иска 1 ден отпуск.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това
искане, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Димитър Панайотов иска 27 дни отпуск по болест.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това
искане, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпили са:

От Министерството на народното просвещение — проектореше-
ние за приемане на държавна служба по ведомството на Министер-
ството на народното просвещение Мишел Лео, французки поданик.

От същото министерство — законопроект за изменение и допъл-
нение на членове 120 и 126 от закона за народното просвещение.

Проекторешението и законопроектът ще бъдат раздадени на
г-да народните представители и поставени на дневен ред.

Минаваме на точка първа от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за освобождаване от вносно
мито и други данъци и такси 20 броя влекачи и трактори, подарени
от съветските войски на машинно-тракторната станция — гр. Русе.

Моля г-на секретаря да прочете проекторешението.

Секретар д-р Георги Славчев (з): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за освобождаване от вносно мито и други
данъци и такси 20 броя влекачи и трактори, подарени от съветските
войски на машинно-тракторната станция — гр. Русе.

Г-да народни представители! Съгласно чл. 31 от наредбата-закон
за трудовете кооперативни земеделски стопанства, се организират
машинно-тракторни станции от Министерството на земеделието и
държавните имоти, за да обслужват трудовете кооперативни сто-
панства с едър машинен инвентар.

С писмо № 15, от 26 януари 1946 г., парламентарната група на
Българската работническа партия (комунисти) съобщава, че съ-
ветските войски са подарили на машинно-тракторната станция —
гр. Русе, 20 броя влекачи и трактори и моли да се освободят не
само от вносно мито и общински налог, както това е предвидено в
чл. 32 от казаната наредба-закон, но и от други данъци и такси,
събирани по който и да било закон.

Пред вид на това, че машинно-тракторните станции и трудовете
кооперативни земеделски стопанства са още съвършено незакреп-
нати, а съгласно чл. 3 от наредбата-закон за трудовете коопера-
тивни земеделски стопанства, държавата им дава всеотдайна под-
крепа, то, като ви излагам горното, моля ви, г-да народни предста-
вители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете в текущата се-
сия на Народното събрание, представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, 18 април 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

РЕШЕНИЕ

за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси, събирани
по който и да било закон, 20 броя влекачи и трактори.

Одобрява се следното:

Освобождават се от вносно мито и други данъци и такси, съ-
бирани по който и да било закон включително и от товарна такса,
подарените от съветските войски 20 влекачи и трактори на маши-
но-тракторната станция — гр. Русе.

Председателствуваш Петър Попзлатев: Има думата г-н мини-
стерът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Г-жи и г-да народни представи-
тели! Аз смятам, че с вийшия вот ще одобрите това решение не
толкоз с оглед на жертвата, която се прави по отношение на ми-
тата и другите данъци и такси, които иначе биха постъпили, но

главно за да се подчертае, че този подарък трябва да остане чист и да се получи от нашите кооперативни стопанства така, както го дава щедрият дарител. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Които г-да народни представители приемат проекторешението за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси 20 броя влекачи и трактори подарени от съветските войски на машинно-тракторната станция — гр. Русе, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка втора от дневния ред:

Одобреие на проекторешението за одобряване 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 април 1946 г., протокол № 40, относно изваряването на спирт мармаладите, произведени в страната от консервирани с пиросулфид гроздови пулпове реколта 1944 г.

Моля г-на секретаря да прочете проекторешението.

Секретар д-р Георги Славчев (з): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 април 1946 г., протокол № 40, относно изваряването на спирт мармаладите, произведени в страната от консервирани с пиросулфид гроздови пулпове от реколта 1944 г.

Г-да народни представители! През 1944 г. се приготвиха гроздови пулпове, консервирани с пиросулфид. Същите се извариха на мармалади. Последните не можаха да се консумират в страната или изнесат в чужбина, понеже поставеният в пулповете пиросулфид се оказал вреден за здравето. Такива мармалади в страната има около 350,000 кгр. За да се оползотворят същите, с 18. постановление, от 12 октомври 1945 г., на Министерския съвет (указ № 30, от 31 ноември 1945 г. — „Държавен вестник“, брой 267 от 1945 г.) се реши да се изварят на ракия в обикновени ракиени казани, като се плати акциз по 0.50 лв. на захарен градус, установен чрез анализа.

От направените опити се установява, че при изваряването на мармаладите на ракия в обикновени ракиени казани не може напълно да се отдели пиросулфидът, а той преминава в ракията и я прави негодна за консумация. Освен това в обикновените ракиени казанджийници липсват елементарните условия, за да се проведе правилна ферментация на мармаладите. Такива има само в спиртните фабрики. Затова налага се мармаладите да се изварят не на ракия в обикновени ракиени казани, а на спирт в спиртните фабрики, при което ще се даде възможност за правилна и пълна ферментация и за пълно отстраняване на пиросулфид при дестилането и рафинирането на спирта в съвършенствуваните инсталации на спиртните фабрики.

При изваряването им на спирт обаче освен акциза върху ракиите, определен с казаното по-горе постановление на Министерския съвет, следва да се събере и акциз по 120 лв. на всеки литър 100° плодов спирт, съгласно чл. 97 от наредба-закон за държавните привилегии, акцизите и патентите.

Като имате пред вид горепозложеното, чест имам да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате в текущата сесия настоящото проекторешение.

София, април 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

РЕШЕНИЕ

за одобряване 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 април 1946 г., протокол № 40, относно изваряването на спирт мармаладите, произведени в страната от консервирани с пиросулфид гроздови пулпове от реколта 1944 г.

Одобрява се 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 април 1946 г., протокол № 40, което гласи: „Разрешава се да се изварят на плодов спирт всички мармалади, произведени в страната от консервирани с пиросулфид гроздови пулпове от реколта 1944 г. Изваряването да стане в някоя от спиртните фабрики по начин, определен от Дирекцията на акцизите. Изварените мармалади се облагат с акциз съгласно 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 октомври 1945 г., протокол № 106, указ № 30 от 30 ноември 1945 г. („Държавен вестник“, брой 267 от 1945 г.), а добитият спирт се облага с акциз по чл. 97 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите“.

Председателстващ Петър Попзлатев: Които г-да народни представители приемат проекторешението за одобряване 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 април 1946 г., протокол № 40, относно изваряването на спирт мармаладите, произведени в страната от консервирани с пиросулфид гроздови пулпове от реколта 1944 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка трета от дневния ред:

Одобреие на проекторешението за одобряване 22. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 април 1946 г., протокол № 42, относно освобождаването от акциз спирта, изнасян за СССР.

Моля г-на секретаря да прочете проекторешението

Секретар д-р Георги Славчев (з): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване 22. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 април 1946 г., протокол № 42, относно освобождаването от акциз спирта, изнасян за СССР.

Г-да народни представители! Съгласно търговската спогодба от 14 март 1945 г., между правителствата на България и СССР, за СССР ще се изнесе 2,000,000 кгр. 95° спирт, от които 1,600,000 кгр. меласов и 400,000 кгр. плодов. Съгласно членове 58, 59 и 97 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите, меласовият спирт се облага с 500 лв., а плодовият с 120 лв. акциз на 1 литър 100° или с 582.965 лв. и 139.91 лв. на 1 кгр. 95°. Спиртът има костуемци цени фоб българско пристанище — меласовият 150 лв., а плодовият — 1,000 лв. 1 кгр. 95°. Ако спиртът се обложи с акциз, ще има костуема пена фоб българско пристанище — меласовият 732.965 лв., а плодовият 139.91 лв. за 1 кгр. 95°, а е продаден по 400 лв. кгр. 95°.

При това положение Изравнителният фонд на цените ще трябва да плати на износителите разлика в цената по 332.965 лв. на 1 кгр. меласов спирт и по 739.91 лв. на 1 кгр. плодов, които суми същият, съгласно закона за одобреие и приложение спогодбата за взаимни доставки на стоки, сключена на 14 март 1945 г. между правителствата на България и СССР, трябва да събере, като увеличи цените на вносимите от СССР стоки. А това ще поскъпи чувствително последните.

Ако същият спирт се освободи от акциз, тогава Изравнителният фонд на цените ще получи по 250 лв. на килограм за 1,600,000 кгр. меласов спирт, или 400,000,000 лв., а ще плати по 600 лв. на килограм за 400,000 кгр. плодов спирт, или 240,000,000 лв., т. е. ще реализира един приход от 160,000,000 лв.

За да не се ускъпят твърде много вносимите от СССР стоки, налага се, изнасяният в СССР спирт да се освободи от акциз. От друга страна обаче, тъй като съкровището не е в много добро състояние, правилно е разликата от 160,000,000 лв., която ще се реализира при тоя износ, да се внесе не в Изравнителния фонд на цените, а в държавната хазна, която по тоя начин поне отчасти да покрие загубите си от акциза на тоя спирт. Това може да стане, като за изнасяния в чужбина 1,600,000 кгр. 95° меласов спирт се събере от износителите, вместо акциза, по 100 лв. на килограм.

Съгласно 14. постановление на Министерския съвет от 1 август 1945 г. се извариха на спирт негодните вина от реколта 1944 г., от които са получени около 344,000 кгр. плодов спирт, който се изнесе за СССР, и около 65,000 кгр. негоден за пряка консумация спирт, който за да се оползотвори, следва да се замени с меласов спирт и последният да се изнесе за СССР, а негодният плодов спирт да се дестилува и употреби в страната за готвене и осветление. Добитият при тоя замяна меласов спирт следва да се третира като плодов и освободи от заплащане на акциз по чл. 97 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите.

Като имате пред вид горепозложеното, чест имам да ви помоля, г-да народни представители, да гласувате в текущата сесия настоящото проекторешение.

Гр. София, април 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

РЕШЕНИЕ

за одобреие 22. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 април 1946 г., протокол № 42, относно освобождаването от акциз спирта, изнасян за СССР.

Одобрява се 22. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 април 1946 г., протокол № 42, с което е взето следното

РЕШЕНИЕ

Изнасяният за СССР меласов и плодов спирт се освобождава от акциз по членове 58, 59 и 97 от наредбата-закон за държавните привилегии, акцизите и патентите. Вместо акциз за изнасяният за СССР меласов спирт да се заплати от износителите по 100 лв. на 1 кгр. 95° спирт. Меласовият спирт, получен от замяната на негодния плодов спирт, произведен съгласно 14. постановление на Министерския съвет, от 1 август 1945 г., и изнесен за СССР, да се третира като плодов спирт.

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Г-жи и г-да народни представители! Не бива в никой случай да се създава впечатление, че се прави нещо, което има за цел да постави търговията със СССР под някакви особени благоприятни условия за него. Както у нас, така и в много други страни, върху известни произведения се налагат специални данъци. На вътрешния пазар тези специални данъци се понасят от консуматора. Когато става обаче въпрос, същите тези произведения да бъдат изнесени навън, по правило конкуренцията на външния пазар потреча на това, што тези специални данъци да бъдат похарчени от консуматора в страната, за която се изнасят тези произведения.

Когато се сключи спогодбата между България и СССР на 14 март 1945 г., трябваше в този случай да се уреди този въпрос така: да се освободят от специалните данъци изнасяните количества спирт за СССР. Това тогава не се направи и се минаха месеци без да бъде това положение уредено. Затова сега се явява необходимостта вие да гласувате това проекторешение. И при уговорените цени по спогодбата между България и СССР от 14 март 1945 г. държавното съкровище пак има едно постъпление от 160 милиона лева върху изнасеното количество спирт.

Председателстващ Петър Попзлатев: Които г-да народни представители приемат проекторешението за одобряване 22. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 април 1946 г., протокол № 42, относно освобождаването от акциз спирта, изнася за СССР, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка четвърта от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за даване право на министъра на финансите да закупува и продава облигации от държавните заеми. Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Георги Христов (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за даване право на министъра на финансите да купува и продава облигации от държавните заеми

Г-да народни представители! С 12. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 март 1946 г., протокол № 31, се одобри разрешението на постоянния пенсионен кредит при фонда „Пенси за изслужено време“ да се извършат закупувания на облигации от заема на свободата по официалната им пазарна цена, след предстоящото им котиране на фондовата борса, като за тая цел се използват свободните средства на фонда „Пенси за изслужено време“ от около 700.000 лв. По този начин ще се вложат свободните средства на фонда „Пенси за изслужено време“ в сигурни лихвовосни държавни ценни книжа, а същевременно ще се противодейства на спекулативното и неоправдано понижение в курсовете на облигациите на заема на свободата.

За същата цел в бюджета на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове ще гласувахте кредит от 300.000.000 кв., като оборотен капитал на купените облигации от държавните заеми с оглед запазване интересите на държавния кредит и държавното съкровище. По този начин се дава възможност занаят да се явява ефикасно политиката за поддържане курсовете на облигациите от държавните заеми, което е необходимо условие за повдигане и заздравяване доверията към държавния кредит.

Закупените с предвидените бюджетни средства облигации от държавните заеми не следва да се амортизират, а напротив, при подходящи случаи, без да се влияе неблагоприятно върху борсовия курс, ще трябва да се продават, с което ще се възстановява оборотният капитал за последващи нови покупки на облигациите от държавните заеми. Евентуално, реализираните от такива покупки продажби печалби ще се отнасят за увеличаване на предвидения оборотен капитал.

За тази цел представям на вниманието ви, г-да народни представители, настоящия законопроект, който моля да одобрите и гласувате.

Гр. София, 24 април 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за даване право на министъра на финансите да закупува и продава облигации от държавните заеми

Член единствен. С цел запазване интересите на държавния кредит и държавното съкровище, дава се право на министъра на финансите да закупува и продава, чрез Българската народна банка и Банка „Български кредит“, облигации от държавните заеми.

Закупуването и продаването на облигациите става по план и начин, установен от Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове с одобрение от министъра на финансите.

Необходимите за горната цел суми за оборотен капитал се предвиждат по бюджета на Главната дирекция на държавните и гарантираните от държавата дългове.

Председателстващ Петър Попзлатев: Които приемат на първо четене законопроекта за даване право на министъра на финансите да закупува и продава облигации от държавните заеми, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Иван Стефанов: Аз моля, предложеният законопроект да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които са съгласни с предложението на г-на министъра на финансите, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Георги Христов (з): (Чете заглавието и член единствен на законопроекта).

*) За текста на член единствен виж първото четене на законопроекта по-горе.

Председателстващ Петър Попзлатев: Които приемат заглавието на законопроекта и член единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за допълнение на наредбата-закон за народни пенсии („Държавен вестник“, брой 136, от 15 юни 1945 г.).

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Георги Христов (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на наредбата-закон за народни пенсии („Държавен вестник“, брой 136, от 15 юни 1945 г.)

Г-да народни представители! Лицата, които получават военноинвалидни пенсии, имат право да получат и втора пенсия, отпусната по друг закон. Такова право обаче нямат заслужилите в борбата с фашизма и за народолюбие, които получават народни пенсии по наредбата-закон от 15 юни 1945 г.

Военноинвалидите имат заслуги към отечеството ни, понеже са го бранили от чуждия нападател. Заслугите на борците против фашизма в борбите с врага в страната ни и вън от нея са известни на всички ви и затова ще бъде справедливо да се позволи и на тях да получат и втора пенсия, в случай че са придобили право на такава.

Като имате пред вид това, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и присметете законопроекта.

Гр. София, април 1946 г.

Министър на финансите: Проф. Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на наредбата-закон за народни пенсии („Държавен вестник“, бр. 136, от 15 юни 1945 г.)

§ 1. Член 18 се допълва със следните две нови алинеи:

„Ограничението по предходната алинея се прилага и в случая, когато лицето, освен правото на народна пенсия, е придобило или придобие право да получи и втора пенсия по друг закон или правилик.“

„Не се допуска получаването на повече от една народна пенсия от едно и също лице за лични негови заслуги или заслуги на един и същ изследовател.“

§ 2. Настоящото допълнение е в сила от 1 януари 1945 г. Прекратените вече втори пенсии се възобновяват служебно от дена на прекратяването.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител Сава Дълбоков.

Сава Дълбоков (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Нашият народ води героична борба в продължение на десетилетия против монархо-фашистката диктатура. В тая освободителна борба паднаха с чест десетки хиляди достойни народни синови и дъщери. Особено много жертви даде народът в борбата срещу кървавия фашистки режим на българоубиеца Александър Цанков на 9 юни и в славното септемврийско въстание през 1923 г., през априлските събития в 1925 г., а най-вече през време на самостоятелната партизанска борба против германските окупатори и техните български агенти през периода 1941—1944 г. С героичния си примор партизаните, под ръководството на Отечественния фронт, вдигнаха народа ни на въстание и на 9 септември с помощта на Червената армия у нас бе смъкната от власт омразната фашистка клика, а страната бе спасена от неизбежна катастрофа.

В тая тежка неравна борба с алчната продажна фашистко-капиталистическа клика, която поддържаше с ограбеното народно богатство добре платен апарат от наемни убийци-жандармеристи, полици и др., загинаха най-добрите, най-верните и патриотични наши съотечественици. В името на високите национални идеали за свобода, държавна независимост и по-добър живот те пожертвуваха най-скъпото — живота си. Не са малко случаите, когато озверените фашистски варвари не се задоволяваха с злодейските убийства, но изгаряха домовете и ограбяха покъщнината на народните борци. В фашистките полицейски участъци и така наречената „Обществена безопасност“ бяха най-жестоко инквизирирани, осакатявани и убивани хиляди доблестни антифашисти. Други хиляди гинеха в затворите и лагерите. Мнозина от тях оставяха жени и дребни деца, стари немошни родители или невръстни братя и сестри. Семействата на антифашистките борци понесоха неизмерими морални страдания, материални лишения и бедствия. Те бяха обречени на тежко и мизерно съществуване. Фашистките грабежи, палежи и убийства костваха на страната и на народа ни стотици милиарди лева и те бяха продължили, ако не беше спасителната борба на българските антифашисти.

Правителството на Отечественния фронт оцени големия принос на народните борци против фашизма за освобождението на народа и с наредба-закон за даване народни пенсии от 15 юни 1945 г. даде материална подкрепа на заслужилите пострадали антифашисти. С тая материална помощ не може да се запълни голямата празнота в сърцата на близките и обществото, причинена от загубата на безукорно честните и патриотични чала на народа. Но все пак подпомогнатите 5.181 пострадали семейства и удовлетворените с народна пенсия повече от 5.000 семейства ще почувствуват братската грижа на своята народна власт, която цени високо саможертвата на техните загинали близки.

Получилите народна помощ 7330 партизани и 1022 ятаци с изгнани и ограбени къщи също ще оценят усилията на народната власт

да възстанови понесените от тях щети в борбата им с фашизма. Както в миналото, така и сега, те няма да скъпят своите сили и време, за да бъдат в първите редици на борбата за доунищожаване на фашистките останки, прикрили се в тъй наречените опозиционни групи. Нашата нова отечественофронтовска държава се стреми да даде справедливо възнаграждение на всички, които са помогнали за спасяването на отечеството в борбата с външните му и вътрешни фашистски врагове. За да може да се постигне изравняване в материалното удовлетворение на народните борци, необходимо е да се допълни законът за народните пенсии с нова алинея. Докато военнопленниците и други имат право да получават и втора пенсия, отпусната по друг закон, пострадалите в борбата с фашизма са ограничени в това отношение. Като се имат пред вид големите заслуги на борците против фашизма, от една страна, и, от друга страна, незначителният размер на народните пенсии, ще бъде напълно справедливо и обществено оправдано да се позволи и на тях да получават втора пенсия, в случай че са придобили право на такава.

Освен това може да се препоръча, законът за гражданските и народни пенсии да бъде допълнен с някои нови пунктове. Така например ще бъде социално справедливо да се признаят за пенсия годишните на уволнените за антифашистка дейност учители и чиновници, като те заплатят пенсионните вноски за времето, през което не са били на служба, за да не бъде оцетена държавата. Нужно е да се зачетат за пенсия също така годишните, прекарани в затвора, в лагерите или в партизанските отреди на антифашистките борци. Трябва и чуждите поданици, арменци и други, които имат местожителство в България и докато са в България, да имат право на пенсия, ако са участвували активно в борбата с фашизма у нас. Право на пенсия трябва да получат и ония малолетни братя и сестри, сирачета или деца с неспособни да ги издържат родители, поради болест или други причини, които са били издържани от по-големите си братя, загинали в борбата с фашизма.

С внесенния от г-на министъра на финансите законопроект за допълване наредбата-закон за народни пенсии се запълва една допусната празнота.

Парламентарната група на Работническата партия (комунисти) намира внесенния законопроект за напълно основателен и навременен. От името на групата заявявам, че ние ще го гласуваме на първо четене единодушно. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител Георги Стамболов.

Георги Стамболов (зв): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Парламентарната група на Народния съюз „Звено“ намира за навременно и напълно основателно допълнението, което се прави на чл. 18 от наредбата-закон за народни пенсии и заявява, че ще подкрепи законопроекта, с който ни сезира г-н министърът на финансите.

Борбата срещу фашизма бе борба за съществуване на целия ни народ и борба за народовластие. Онези, които бяха в редиците на тази борба, заслужиха признателността на народа, а поколенията ще им определят достойно място в историята ни.

Жертвата на тези смели народни синове не би могла да намери равен материален еквивалент, но заслугата им повелява да им се даде една справедлива оценка, каквато ние им дължим. Ето защо допълнението, което се внася от г-на министъра на финансите към чл. 18 от наредбата-закон за народните пенсии, ще намери абсолютната подкрепа на народните представители от парламентарната група на Народния съюз „Звено“.

Аз обаче използвам случая, за да отправя следната молба към г-на министъра на финансите. Настъпните следвоенни социални и стопански условия на живот в страната хвърлиха в смут чиновниците и пенсионери. Несъответствието между онова, което получават, и онова, което следва да изразходват, за да съществуват, предизвиква материални конвулсии и гърчения, които продължават и които, безспорно, дават белега на една тревожност и материална безизходност в средите на тези, които със съзнанието за изълъчен дълг отпаднаха от държавна или общинска служба. Нищетата, в която се намира днес нашият пенсионер предизвиква социалното чувство на законодателя за интервенция. И аз смятам, че ние всички тук ще посрещнем с задоволство един законопроект, който ще си постави за задача да разреши, с оглед на стопанското ни положение и материалните възможности на държавата, по един задоволителен начин пенсионерския въпрос. С едно подобно законодателно предложение, бързо осъществено, ще се внесе успокоение в средата на пенсионерите.

Парламентарната група на Народния съюз „Звено“ се надява, че г-н министърът на финансите не ще закъснее да сезира народното представителство с един подобен законопроект, който ще намери, смятам аз, абсолютната подкрепа на всички ни.

Парламентарната група на Народния съюз „Звено“ настоява, щото в този предстоящ законопроект да се уреди окончателно и въпросът за даване пенсия на жените-стопанки (Ръкоплескания), тия безименни горойки, които наравно с мъжете порят земята и безшумно, но твърдо и смело творят стопанските блага и укрепват стопанската мощ на страната ни. (Ръкоплескания)

Завършвайки, от името на парламентарната група на Народния съюз „Звено“ заявявам, че ние ще подкрепим настоящия законопроект на г-на министъра на финансите. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които приемат по принцип законопроекта за допълнение на наредбата-закон за народни пенсии, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Следва да пристъпим към точка шеста от дневния ред — първо четене на законопроекта за уреждане на някои финансови въпроси на Столичната голяма община. Понеже в момента г-н министърът на вътрешните работи отсъства, до неговото идване ще разгледаме точка десета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Ради Найденов (з): Съгласно чл. 41 от правилника, тъй като мотивите към законопроекта са отпечатани и известни на всички, предлагам да не се четат.

Председателстващ Петър Попзлатев: Които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Георги Христов (з): (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки

§ 1. В алинея втора на чл. 1 цифрата 50.000 лв. се заменя с цифрата 150.000 лв.

§ 2. В чл. 12а алинея пета се изменя, както следва:

Деца, братята, сестрите получават пенсията си до навършване на 21-годишна възраст или до въстъпването им в брак преди навършване на тази възраст. Деца, които вследствие на болест, телесни или душевни недъзи, добити преди завършване на 21-годишна възраст, имат 50% и повече изгубена работоспособност и не могат да изкарват прехраната си, получават пенсията си до премахване на не възите и възстановяване на работоспособността или по изнемо. Такива деца се освидетелствуват и преосвидетелствуват, както пенсионерите за инвалидност.

§ 3. Към чл. 16 се прибавя следната нова алинея:

Когато пенсията е отказана поради липса на предвидения в закона минимален процент на изгубена работоспособност и по-късно страданието на молителя се е влошило и процентът на изгубената работоспособност дава право на пенсия, такава се отпуска, ако влошаването на страданието е настъпило в периода от време, предвиден в чл. 29б.

§ 4. Чл. 17а се изменя, както следва:

Ако смъртта на пенсионер не е настъпила вследствие на злополуката или повредите от нея, постъпва се, както следва:

а) ако пенсионерът е бил с загубена работоспособност 50% и повече, получаваната лична пенсия се прехвърля върху наследниците в проценти, определени в чл. 12 от настоящия закон;

б) ако пенсионерът е с загубена работоспособност до 50%, на наследниците се отпуска еднократно обезщетение, равно на 40% от годишния доход на починалия.

§ 5. Забележката към чл. 27 се премахва и се прибавят следните нови алинеи:

Времето, прекарано в болест или майчинство, за което не са платени вноски, се зачита при изчисление на пенсия за инвалидност, старост и смърт в размер общо до 40 седмици за времетраенето на осигуровката.

Времето, прекарано в болест или майчинство повече от 40 седмици, за което не се плащат вноски, не се зачита при изчислението на пенсията за инвалидност, старост и смърт, но придобива то право, предмет на членове 29а и 29б от настоящия закон не се губи.

Признава се като време, през което са плащани вноски по размера на последната действителна платена седмична вноска, но не за повече от 40 седмици годишно, времето, през което не са били плащани вноски, а именно:

а) прекарано в редовна военна служба или трудова повинност;

б) прекарано като въдворени в друг местожителство, концентрационни лагери, в затворите, като партизани или защото са от израилтянски произход, било поради полицейски мерки, от 1 януари 1940 г. до 9 септември 1944 г.

За бележка. Разпореденията на настоящия пункт се прилагат и по отношение осигурените по съответните закони умствени работници, занаятчии и търговци.

§ 6. След чл. 27 се създават следните нови членове:

Чл. 27а. Когато едно лице, след като е било задължително осигурено за случай на инвалидност, старост и смърт по настоящия закон и по закона за осигуряване на умствените работници, стане осигурено по закона за пенсията за изслужено време, времето, през което то е участвувало, като задължително осигурено за случай на инвалидност, старост и смърт по настоящия закон, както и по закона за осигуряване на умствените работници, се признава при пенсиониране по закона за пенсията за изслужено време.

В такъв случай Институтът за обществено осигуряване внася при пенсионирането, при поискване от заинтересуваното лице, в фонд „Пенсии за изслужено време“ следващите се, съобразно осигурената заплата или надница вноски по закона за обществените осигуровки и за она за осигуряване на умствените работници, като молителят за пенсия донася разликата до 12.5%, едните и другите олихвени с 5% сложна лихва, с годишен период на олихвяване, или се удържат от пенсията му.

Чл. 27б. Когато едно лице стане задължително осигурено за случай на инвалидност, старост и смърт по настоящия закон и по закона за осигуряване на умствените работници, след като е било осигурено по закона за пенсията за изслужено време, времето, през което то е участвувало като осигурено по закона за пенсията за изслужено време, се признава при пенсиониране по настоящия закон и по закона за осигуряване на умствените работници. В такъв случай фондът „Пенсии за изслужено време“ внася при пенсионирането, при поискване от заинтересуваното лице,

а осигуровката „Инвалидност, старост и смърт“ по настоящия закон или по закона за осигуряване на умствените работници 12.5% пенсионни удържки, олихвени с 5% сложна лихва, с годишен период на олихвяване.

Внесената сума за вноски, съгласно предидущата алинея, се разделя на числото на седмиците на прослуженото време, за което се отнася, за да се намери категорията от вноски и отговарящата на тях пенсия по закона за обществените осигуровки. По същия начин се установява месечната вноска по закона за осигуряване на умствени работници, като, ако се получат вноски по-големи от предвидените в чл. 58 от същия закон, разликата в повече се зачита, съгласно чл. 77 от поменатия закон, като извънредни вноски.

Чл. 27в. Лица, които като задължително осигурени са участвували последователно в фонда „Пенсии за изслужено време“ и в осигуровката „Инвалидност, старост и смърт“ по настоящия закон и по закона за осигуряване на умствените работници, се пенсионира за старост при Института за обществено осигуряване по условията, предвидени в тези два закона, или за изслужено време — при фонда „Пенсии за изслужено време“, по условията на съответния закон, съобразно това, къде същите имат преобладаващо участие, считано по размер на действително преминатото на служба време, зачитано се по поменатите закони.

Пенсионирането за инвалидност или смърт, по настоящия закон и по закона за осигуряване на умствените работници, или за болест и за смърт по закона за пенсията за изслужено време, се извършва по условията на осигуровката, в която е заварен осигуреният в деня на настъпването на осигурителния случай, като осигуровката, по условията на която се извършва пенсионирането, получава от другата осигуровка (съответно Института за обществено осигуряване или фонда „Пенсии за изслужено време“), принадлежащите се 12.5% вноски, олихвени с 5% сложна лихва, с годишен период на олихвяване при условията на алинея втора от чл. 27а от настоящия закон.

При пенсиониране, съгласно предидущата алинея за инвалидност и за смърт, по закона за обществените осигуровки, изчислява се да са били направени от молителите за пенсия предвидените по членове 27 и 33в от настоящия закон вноски и да са изпълнени всички условия, които поменатият закон предвижда за отпускане на пенсията.

При пенсиониране за инвалидност, старост и смърт по закона за осигуряване на умствените работници изчислява се да са били направени от молителите за пенсия предвидените в чл. 15 от поменатия закон вноски, като осигуреният по същия закон.

Чл. 27г. Времето, прекарано от лицата, като осигурени по закона за осигуряване на занаятчиите и по закона за осигуряване на търговците, не се зачита при пенсиониране по закона за пенсията за изслужено време и направените вноски не се прехвърлят в фонда „Пенсии за изслужено време“.

Чл. 27д. Подробностите по приложение на членове 27а, 27б и 27в от настоящия закон се уреждат с наредба, изработена от управителния съвет на Института за обществено осигуряване и от Дирекцията на пенсията и одобрена от министъра на социалната политика и министъра на финансите.

Чл. 27е. Получаването на пенсия по настоящия закон не изключва получаването на друга пенсия, добита по закон или по решение на Народно събрание. Получавачето обаче на две лични пенсии от Института за обществено осигуряване не се допуска.

Получаването едновременно на лична и наследствена пенсия по настоящия закон се допуска, както и получаването на две наследствени пенсии от страна на сираците.

Чл. 27ж. Получаването на пенсия от наследниците не означава приравнение на наследство.

§ 7. Алинея втора на чл. 29 се премахва и се създават следните нови членове:

Чл. 29а. Ако осигуреният участва с вноски в осигуровката в продължение на две последователни години с по-малко от 32 седмични вноски, общо за двете години, счита се, че е прекъснал осигуровката.

Осигуровката обаче не се счита за прекъсната и всички осигурителни вноски, платени от начало на осигуровката, се зачитат, ако през две трет от седмиците през времето, считано от деня на осигуряването до деня на поискване на пенсията, лицето е участвувало с вноски.

Чл. 29б. Ако осигуреният, след като има участие с 156 и повече седмични вноски, преустанови участието си с вноски в осигуровката, той запазва правата си, произтичащи от тези вноски, в продължение на месец от време, равен на 1/3 от сумата на всички седмични, през които за правили вноските, но не повече 3 години. След изтичането на този период счита се, че осигуровката е прекъсната и е необходимо ново участие от 78 седмични, за да възстанови лицето своите права. Тези права се възстановяват с ново участие от 10 седмични, ако осигуреният, преди прекъсването, е имал най-малко 312 седмични участие с вноски в осигуровката. Ако от момента, в който лицето е престанало да прави вноски в осигуровката, са изминали повече от 5 години, то губи всички права, произтичащи от направените вноски, и за да добие право на пенсия за инвалидност, нужно е ново участие от 156 седмични при спазване на условията на чл. 29а от настоящия закон.

При всяко възобновяване на правото на пенсия за инвалидност се зачитат всички вноски, платени от началото на осигуряването до деня на поискване на пенсията.

§ 8. Чл. 33б, буква „в“, се изменя, както следва:

Децата на починалия, а ако са налице условията на чл. 33б, буква „в“, братята и сестрите му получават пенсията си до навършване на 21-годишна възраст или до встъпването им в брак преди навършването на тази възраст.

Децата, които вследствие на болест, телесни или душевни недъзи, добити преди извършване на 21-годишна възраст, имат 50% и повече изгубена работоспособност и не могат да издържат прехраната си, получават пенсията си пожизнено и ги допояма, не на недъзите и възстановяването на работоспособността. Такива деца се освидетелствуват и преосвидетелствуват, както пенсионерите за инвалидност.

§ 9. Чл. 33в, алинея първа, се изменя, както следва:

Ако осигурен, който има участие от 156 и повече седмични вноски за инвалидност, старост и смърт по настоящия закон, почина, неговите наследници имат право на наследствена пенсия за смърт, независимо от това, дали преди смъртта на осигурения е била отпусната лична пенсия за инвалидност или не. Разпорежданията на членове 27, алинея трета и четвърта, 29а и 29б, имат приложение и по отношение на пенсията за смърт.

§ 10. Алинея първа и втора на чл. 34 се премахват, като се създава следната нова алинея:

Постъпилите за пръв път на работа задължително осигурени, между 40-50-годишна възраст получават пенсия за старост, след навършване на 60-годишна възраст, ако са участвували най-малко с 520 вноски в осигуровката, а ония между 50-60-годишна възраст, ако са участвували с най-малко 260 седмични вноски, като едните и другите донасят при пенсионирането им пенсията до 1040 седмични вноски с 5% сложна лихва с годишен период на олихвяване, пресметната по средната седмична вноска, върху която се изчислява пенсията по таблицата, предвидена в чл. 30, алинея четвърта, от настоящия закон.

§ 11. Към чл. 47 се прибавят следните нови алинеи:

Прекратяването, спирането или видоизменението на пенсията става с заповед на директора на Института за обществено осигуряване, при следните случаи:

- а) когато пенсионерът почина;
- б) при повторно встъпване в брак на вдовцата или вдовеца, или при встъпване в брак на сираците;
- в) когато сираците навършат 21-годишна възраст;
- г) когато пенсионерът стане чужд посланик;
- д) докато лицето живее в чужбина, без разрешението на Института за обществено осигуряване;
- е) докато излежава затвор или е лишено от всички права или от правата по точки 1 до 4 в чл. 30 от наказателния закон с влязла в законна сила присъда;
- ж) когато пенсионерът взема шатна длъжност в държавно, общинско, автономно или кооперативно учреждение, за която му се правят вноски за съответния пенсионен фонд;
- з) когато, поради смърт на пенсионера, пенсията се прехвърля върху наследниците му.

Фактически спени и допуснати в постановленията на комисията и заповедите на директора на Института за обществено осигуряване, които са влезли в законна сила, подлежат на изправяне при установяването им, даже в случаите, когато са допуснати по вина на молителя. От деня на поправката се пораждат и последиците от нея, ако тя е направена служебно, и от деня на искането, когато е направена по молба на заинтересувания.

Новите постановления или заповеди могат да бъдат отменени по реда, указан в алинея втора от настоящия член.

(Ето мотивите към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки

Г-да народни представители! По § 1. Съгласно алинея втора на чл. 1 от закона за обществените осигуровки самостоятелните занаятчии, търговци, земеделци и свободни професии, които нямат годишен доход по-голям от 50.000 лв., а също и служителите при държавни и изборни учреждения могат да бъдат осигурени по някои видове осигуровки, ако пожелаят, тъй като, поради настъпващото поскупване на живота и съответно увеличаване на доходите, максимумът от 50.000 лв. стана пречка за допускане на желаещите доброволно осигурени, необходимо е този максимум да бъде съответно увеличен. С законопроекта се заменя цифрата 50.000 лв. с цифрата 150.000 лв.

По § 2. С законопроекта се изменя възрастта, до която децата, братята и сестрите на починалия осигурен могат да получават пенсията си, като тази възраст се повишава от 18 години на 21 години. Мотивите за това са, че едва когато децата навършат 21 години, може да се приеме, че те са в състояние да привлечат сами онова, което е необходимо за издръжката им в живота.

С това изменение се премахва една несправедливост, която беше допусната по отношение на тази категория лица с закона от 5 януари 1935 г. и се възстановяват разпорежданията на закона за обществените осигуровки в сила от 1 юли 1924 г. Освен това отсчаване се текстът относно получаване на пенсията от страна на малолетните с телесни и душевни недъзи, а също и ония, които поради болест имат 50% и повече изгубена работоспособност, да могат да получават пенсията си пожизнено, ако при освидетелствуванията, които стават всеки три години, не се установи, че здравословното състояние на същите е възстановено.

По § 3. В досегашния текст на чл. 16 от закона за обществените осигуровки липсваха разпореждания, които дават възможност, когато една пенсия е отказана поради това, че осигуреният няма предвидения в закона минимален процент изгубена работоспособност и по-късно страдането на същия се влошава, да бъде допуснат до ново освидетелствуване, за да му се отпусне пенсия, ако влошаването на страдането е станало през периода време, в който придобитото

право, вследствие направените вноски в осигуровката, продължава да живее.

С предлаганото в законопроекта изменение се премахва тази изключение на закона.

§ 4. С разпоредбата на този параграф се дава възможност на наследниците на пенсионери по злополука да получават съответния процент от личната пенсия на наследодателя, ако същият е имал 50% и повече изгубена работоспособност от повредите, получени при злополука, макар смъртта му да не е настъпила вследствие на злополуката и повредите от нея.

Съгласно чл. 17-а от закона за обществените осигуровки, който се прокарва с наредбата-закон от 5 януари 1935 г., се отменя съществуващото дотогава по закона за обществените осигуровки положение, което даваше възможност да се прехвърлят върху наследниците пенсията на онези лични пенсионери по злополука, които са починали независимо от това, дали смъртта е настъпила вследствие на злополуката и повредите от нея, или поради някое друго страдание.

С законопроекта се дава право на наследниците да получат съответния процент от пенсията на наследодателя, независимо от причините на смъртта на същия, при условие, че последният е имал от злополуката 50% и повече изгубена работоспособност.

По принцип и съгласно доктрината, обезщетява се пострадалият и неговите наследници само за повредите и щетите, причинени от самата злополука. Но тъй като пострадалият от злополука пенсионер с повече от 50% изгубена работоспособност не е в положение да работи и да поддържа своите наследници, било като ги подготви, поддържа в учебни заведения и пр., или им оставя имотното състояние, което да ги обезпечи и подпомогне в живота, социално справедливо е, пенсията на такива пострадали от злополука да преминва върху наследниците. И тук се възстановява, както казахме, положението от преди 1935 г., но вече в точна и справедлива форма.

§ 5. С предлаганото изменение по този параграф се цели да се отчисти материята относно признаването, като участие в осигуровката, на времето, прекарано в болест, военна и трудова повинност, а също и в концентрационни лагери, затворите, като партизани или въдворени на друго местожителство.

§ 6. В този параграф се прави предложение за уреждане на взаимност на Института за обществено осигуряване с фонд „Пенсии за изслужено време“, като вноските от единия или другия пенсионен фонд се зачитат при преминаването на осигурения от държавна, общинска и пр. служба на служба в частни предприятия или заведения и обратно.

С това се дава възможност на множество работници и служители, които досега, поради недостатъчни вноски, направени поотделно в Института за обществено осигуряване и в фонд „Пенсии за изслужено време“, не можеха да получат пенсия, за в бъдеще, при сумирането на така направените вноски да могат да получават пенсия за старост или за инвалидност, а наследниците за смърт при настъпване на осигурителния случай.

Също така дава се възможност на лица, които са добили право на пенсия по закона за обществените осигуровки и им е отпусната пенсия на основание на други някои закони или по решение на Народното събрание, да получават и двете пенсии. Мотивите за това са, че пенсията за злополука, инвалидност, старост и смърт, които се отпускат от Института за обществено осигуряване по закона за обществените осигуровки, се следват на основание на направените вноски в осигуровките и няма защо получаването на тези пенсии да се свързва с получаването или не на друга пенсия. Ограничение се прави само за получаване на две пенсии от Института за обществено осигуряване, като се допуска по изключение само получаването на две пенсии от сираците и на една лична и една наследствена пенсия.

С изложеното в предишната алинея допълнение на закона за обществените осигуровки се цели да се премахнат досежно пенсията, които се отпускат по закона за обществените осигуровки, ограниченията, предвидени в членове 17 и 22 от закона за пенсията за изслужено време и членове 15 и 23 от закона за пенсията за инвалидност.

§ 7. С направените изменения и допълнения към закона за обществените осигуровки в този параграф се премахва едно много строго разпореждане на алинея втора от чл. 29 от закона за обществените осигуровки, според което, ако в последните 2-3 години преди излизането на осигурителния случай осигуреният през някой от тези години има по-малко от 24 седмични вноски, счита се, че е прекъснал осигуровката си, и всички вноски, направени преди това, не се зачитат, поради което на осигурения се отказваше пенсия.

Предлаганото изменение, като държи сметка за това да се зачитат вноските само на редовните работници и професионалисти, а не на случайни такива, създава много по-леки условия за зачитане на всички направени вноски от осигурения. Същевременно урежда се една материя, която в закона за обществените осигуровки досега не беше отчистена, а именно колко време живее правото, придобито на основание на направените в осигуровката вноски.

§ 8. С този параграф се урежда по същия начин правото на пенсията, братята и сестрите да получават наследствена пенсия за инвалидност, старост и смърт до 21-годишна възраст, а също и правото на недъгавите и болните от тях, по отношение наследствените пенсии за инвалидност, старост и смърт, както това е уредено по § 2 от законопроекта относно пенсията по злополука.

§ 9. С предвидените законоположения в този параграф се създават същите условия за получаване на пенсия за смърт, които важат при отпускане на пенсията за инвалидност.

§ 10. С този параграф се създава законоположение към чл. 34 от закона за обществените осигуровки, който дава възможност на ония осигурени, които започват като наемни служители и работници и влизат в осигуровката за пръв път между 40 и 50-годишната си възраст, да получават пенсия за старост при навършване на

60-годишна възраст само с минимум 520 вноски, като разликата до 1.040 вноски, съответно олихвена, довнесат при пенсионирането им.

При същите условия получават пенсия с най-малко 260 вноски онези работници и служители, които са се отдали за пръв път на наеман труд и са влезли в осигуровката между 50 и 60-годишната си възраст.

С тези нови законоположения се премахва една неправда по отношение на ония, които поради това, че късно постъпват в осигуровката, нямат възможност, при навършване на 60-годишна възраст, да направят 1040 вноски, за да получат пенсия за старост.

§ 11. С прибавените към чл. 47 от закона за обществените осигуровки нови алинеи се дава възможност, някои случаи на прекратяване, спиране и видоизменяване на пенсията да се извършва с заповед от директора на Института за обществено осигуряване, вместо с постановление от пенсионната комисия. Мотивите за това са, че не е нужно да се обременява пенсионната комисия, която не може така често да се събира на заседания, с издаване на постановления по въпроси, които имат чисто формален характер и по които не е нужно каквото и да е обсъждане или решение.

За по-голяма експедитивност в работата, същите въпроси ще бъдат уреждани с заповед от директора на института.

Освен това, с предлаганото изменение се дава възможност да се поправят допуснатите грешки в постановленията и в заповедите на директора на института, независимо от това, че срокът за обжалването е изтекъл и решението е влязло в законна сила. Мотивите за това са, че много често, по вина на молителя за пенсия, искането на такава не е достатъчно документирано с осигурителни книжки и пр., поради което му се отказва пенсия, и досега пенсионната комисия не беше властна при допълнителното представяне на необходимите осигурителни книжки да пререшава въпроса и да отпусне пенсия на правоимащия.

Като ви излагам горните мотиви за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки, които се налагат да бъдат направени най-вече от съображения от социален характер, в полза на онези слаби стопански категории, отдала се на наеман труд и нуждаещи се от осигурителна защита, моля, г-да народни представители, да гласувате и приемете предложението от мен законопроект.

Гр. София, април 1946 г.

Министър на социалната политика: Г. Попов)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител г-н Кирил Христов.

Кирил Христов (с): (От трибуната) Г-да народни представители и г-жи народни представители! Законопроектът, който е предложено на нашето внимание г-н министърът на социалната политика, макар да засяга само някои текстове от закона за обществените осигуровки, е от особено важно значение, защото се правят изменения в закона, които, бих могъл да кажа, са от епохално значение за обществените осигуровки в нашата страна.

По действащия закон за обществените осигуровки близо 500 хиляди работници са задължително осигурени. От тях около 350 хиляди души участвуват в така нареченото пълно осигуряване, защото те през цялата година участвуват с вноски. Това е една голяма работническа армия, която се интересува от закона и този закон за нея е от особено значение.

Искам да се спра поотделно на различните изменения, които се предлагат от г-на министъра на социалната политика с предложението законопроект, за да видим тяхното значение и отражение, което те ще имат към бъдещото осигуряване на работническото.

С § 1 се прави едно изменение в алинея втора на чл. 1, който засяга сравнително малък брой осигурени. Това са така наречените доброволно осигурени, т. е. ония, които не участвуват в производството като работници, но на които, поради това, че са от такъв социален слой, който също така изнемогва вследствие недостатъчно средства за препитание, както и хората от работническата класа, е дадено право с алинея втора на чл. 1 от закона за обществените осигуровки да участвуват, ако желаят, доброволно в тия осигуровки. Когато е вотиран законът за обществените осигуровки, е сложен един минимум до 50.000 лв. като годишен доход, който дава право за включване в осигуровката по закона за обществените осигуровки. Тогава този доход до 50.000 лв. годишно е кореспондирал горе-долу на онова, което е било една средна или добра работническа надница. При днешните цени и при днешния размер на работническата надница, 50.000 лв. годишен доход очевидно не кореспондира на една обикновена или средна работническа надница. Затова с законопроекта се предлага да се замени тая цифра 50.000 лв. с цифрата 150.000 лв. като годишен доход, който дава право на доброволно осигуряване. 150.000 лв. годишен доход отговаря на един месечен доход все пак под нивото на добрата работническа надница. Който има годишен доход 150.000 лв., е човек със среден доход, нуждае се да бъде осигурен и законопроектът му дава възможност да участвува доброволно, факултативно, ако желае, в обществените осигуровки.

Данните, които ни дава службата за осигуряването, говорят, че от тая алинея на чл. 1 от закона за обществените осигуровки навремето са се възползвали много малко български граждани. Досега при действието на тази алинея втора на чл. 1 от закона за обществените осигуровки имаме само 95 души доброволно осигурени за болест и майчинство, 280 души доброволно осигурени за болест, майчинство, инвалидност и старост, а по чл. 28, които са били осигурени като работници и след тъй са продължили да участвуват, имаме 258 души. Очевидно е, че българските граждани от средните слоеве, които биха могли да бъдат засегнати от обществените осигуровки, не са се отнесли с нужното внимание към този текст на закона, който им дава право да участвуват в обществените осигуровки, и не са се възползвали от тая възможност. Може би ограничението „50.000 лв. годишен доход“ ги е лишило от тая въз-

можност. С увеличаване цифрата на годишния доход на 150.000 лв. голяма част от българските граждани ще имат възможност да се включат в тия осигуровки. Очевидно, това изменение се налага.

С § 2 на законопроекта се изменя чл. 12а, алинея пета, с цел да се поправи една несправедливост, съществувала по отношение на децата на осигурените по закона за обществените осигуровки. Докато по закона за пенсията за изслужено време децата имат право да получават наследствената пенсия до 21-годишна възраст, с изменението на закона за обществените осигуровки, станало през 1935 г., възрастта 21 години е била намалена на 18 години. Очевидно законодателят, който е създал това изменение, е искал да каже, че децата на работниците и въобще на осигурените по фонда за обществените осигуровки трябва по-рано да престанат да получават пенсията на своя осигурен родител, т. е. трябва по-рано да бъдат пратени в фабриките и работилниците, да не им се даде възможност да продължат своето образование, на което те биха имали право.

С изменението, което предлага с законопроекта г-н министърът на социалната политика, се иска от нас да поправим тая неправда и да възстановим старото положение, съществувало от 1924 до 1935 г., т. е. да дадем отново възможност на децата на осигурените по закона за обществените осигуровки да получават пенсията на своя наследодател, така както я получават децата на пенсионерите по закона за изслужено време — до 21-годишна възраст и по този начин да им се даде възможност да продължат и те, ако желаят, своето образование, да не са принудени още от 18-годишна възраст да се вливат в производството и да търсят препитанието си.

С предлаганото изменение се прави също така една друга поправка, която е от съществено значение за правата на наследниците на осигурените по закона за обществените осигуровки. По сега действащия закон само недъгавите деца на наследодател-пенсионер, които са заварени като недъгави, т. е. които са придобили недъга си от по-рано, могат да продължават да получават пенсия и след пълнолетието си. С изменението, което ни се предлага, се дава право и на ония деца, които нямат недъг, но които заболяват от трайна неизлечима болест, каквито са ред болести, които нападат нашата работническа класа, като туберкулозата и други, които не са недъгави, но имат едно болезнено състояние, което ги лишава от възможността да работят и да се препитават, да имат правото да получават наследствената пенсия от своя наследодател. По такъв начин се облекчава положението им.

С § 3 се изменя чл. 16, като се прибавя нова алинея, която дава право на управителния съвет на пенсионния фонд по закона за обществените осигуровки да даде пенсия и когато пенсията преди това е била отказана поради липса на предвидения в закона минимален процент на изгубена работоспособност, но с течение на времето страданието на молителя се е влошило и процентът на изгубената работоспособност се е увеличил до такава степен, че е достигнал предвидения процент. По сега съществуващия закон, ако едно лице, което е претендирало да получи пенсия за инвалидност, поради това, че е загубило известна работоспособност и по съответния параграф на таблицата и разписанието е било намерено от комисията, че няма достатъчен процент загубена работоспособност, за да получи пенсия, смяташе се, че има веднаж завинаги присъдено нещо и повторно не можеше да получи пенсия. С изменението, което се предлага с параграф 3, с новата алинея към чл. 16, се дава възможност да се прокара една по-голяма, по-висша справедливост в законодателството за обществените осигуровки, а именно, работникът, който с течение на времето остарява и недъгът, който има, се отразява повече върху неговите сили, увеличава неговата неработоспособност, може да получи пенсия независимо от това, че някога е поискал пенсия и, поради низкия процент на загубената работоспособност, му е била отказана. Сега с изменението той всеки път, когато по свое разбиране види, че неговата работоспособност е загубена в по-голям процент, че се е увеличила с течение на времето, ще може да сезира на нова сметка пенсионния съвет при обществените осигуровки, за да иска нов преглед, и ако се констатира прогресия в развитието на неговата болест, той да получи пенсия, макар че някога тя му е била отказана.

С измененията, които се правят на чл. 17-а с § 4, се прокара едно нововъведение, което по начало се отхвърля от теорията за рисковете при даването на пенсия за инвалидност. Въпросът се свежда до следното. Съгласно доктрината, смъртта на един пенсионер-инвалид не дава право на пенсия на наследниците, ако смъртта не е настъпила поради самата инвалидност, т. е. ако смъртта е настъпила поради някоя друга причина. Само в такъв случай, когато смъртта е настъпила поради самата инвалидност, поради болест, която е починала от инвалидността, неговите наследници получават пенсия. Това е становището на доктрината. Нашият законодателят в законопроекта сега застъпва едно друго становище, в което социалният елемент е поставен на по-преден план пред рисковия елемент на доктрината, като е възприел, че при настъпването на смъртта, която се дължи не на недъга, поради който осигуреният е получил инвалидност, а на една друга причина, неговите наследници пак ще получат наследствената пенсия, като се прави едно разграничение. Това разграничение е следното: когато инвалидът има загубена работоспособност по-малко от 50%, пенсия няма да се получи от наследниците, а ще получат само еднократно обезщетение; когато инвалидът има повече от 50% загубена работоспособност, тогава наследниците ще получат пенсия. Съображенията, които са предизвиквали да се възприеме този 50% и повече изгубена работоспособност да се даде пенсия на наследниците, са били, че този пенсионер-наследодател, поради това, че е бил тежък инвалид, не е имал достатъчна възможност да се погрижи за своите наследници, да обезпечи тяхната професия, тяхното образование, и затова те имат основание да искат от обществото да продължи грижата си по отношение на тях и след смъртта на техния наследодател. Този принцип на по-голяма социална справедливост е прокаран тук в противовес на доктрината,

която поддържа, че в този случай рискът не бива да бъде носен от осигурителния фонд.

Изменението, което се прави с новата първа алинея на чл. 27, е изменение, доколкото монте сведения се простират, за узаконяване на едно фактическо положение, което съдържало и досега са признавали. По чл. 27 са вмъкнати един нови текстове, които признават правата на онези осигурени работници, които, поради политически причини през фашисткия режим, не са имали възможност да упражнят своето право на труд, защото са били разкарвани по концентрационни лагери, в затворите, или са били въдворявани на ново местожителство и пр. В закона съществуват известни законоположения, които прекратяват правото на ползване от изработените години, ако известно време е било прекъснато стоеенето в осигурителния фонд, ако е било прекъснато леенето на осигурителните марки. Тази неправда по отношение на тия работници, които поради преследване от властта не са могли да упражнят своето право на труд и да облекчат своите книжки с осигурителни марки, за да бъдат редовни към осигурителния фонд, се премахва.

Тук също така трябва да бъдат включени лицата от еврейски произход, които бяха преследвани и лишени от правото да бъдат работници в фабриките и предприятията, които бяха пратени в трудови лагери, в изправителни роти и т. н. и не са имали възможност да работят. Това изменение трябва да засегне и лицата от еврейски произход, пострадали през този период от време, от 1 януари 1940 г. до 9 септември 1944 г.

Следващите текстове от законопроекта дават вече един изменение на закона, които отварят нова ера, нова епоха в общественото осигуряване.

На всички ни е известно, че досега един работник, който беше осигурен по закона за обществените осигуровки, трябваше да е работил определено количество работни седмици, за да получи право на пенсия било поради старост, било поради инвалидност и пр. като в някой случай онова, което е плащал през своя живот в фонда „Пенсии за изслужено време“, или онова, което е плащал по закона за осигуряване на умствените работници, не го ползува. С изменението на законопроекта, се създават най-либерални условия на участващите в различни фондове. На тия, които са участвали в фонда „Пенсии за изслужено време“, които имат там изслужени години, които не им са дали право на пенсия и са дошли в последствие в фонда „Обществени осигуровки“ или в фонда за осигуряване на умствените работници, и там също така не са могли, поради краткия период на живота на човека, да изслужат нужното число години, за да добият право на пенсия, се събират годините, през които са участвали в фонда „Пенсии за изслужено време“, в фонда „Обществени осигуровки“ и в фонда за осигуряване умствените работници, като тежките пенсионни удържки ще бъдат прехвърлени от фонда „Пенсии за изслужено време“ в фонда „Обществени осигуровки“ или обратно, в зависимост от туй, къде повече време са участвали. Щом осигуреният има достатъчно години работа на държавата или на частен работодател, той получава право на пенсия; той не губи в някой случай право на пенсия само защото е имал нещастие, по една или друга причина, да бъде известно време държавен наемник и в последствие е станал частен наемник, или обратно. Тия изменения са от голямо значение за осигурените при фонда „Обществени осигуровки“ и за ония, които участват в фонда „Пенсии за изслужено време“.

Членове 29а, 29б и следващите показват, че действително авторът на този законопроект е имал грижата да обхване всички случаи, при които се натъкваме на известни несправедливости, когато ще дадем или откажем пенсия на един работник, който, поради по-голямо или по-малко временно прекратяване на работата, не е могъл да продължи да плаща вноските си. По досега съществуващите законоположения имаше случаи, когато един работник, който 7—8 години редовно си е плащал вноските и в две последователни години, поради някакво нещастно стечение на обстоятелствата, не е могъл да работи повече от 24 седмици годишно, да загуби всичките вноски, които е правил по-рано. С измененията, които се правят с този законопроект, тази несправедливост, това изгубване на пенсионните вноски на работника се премахва. Работникът при известни правила, които са установени в законопроекта, въпреки че няколко години не е могъл да бъде в производството, пак ще получи правото на пенсия. С това се поправя една голяма неправда, която досега съществуваше в закона за обществените осигуровки и която вероятно е била продиктувана от актюерите, които дават своето мнение при изготвянето на законопроектите, имащи за обект осигуряването, но която в края на краищата се отразява крайно губелно за интересите на застрахованите по закона за обществените осигуровки. С премахването на тази неправда се дава възможност на всички, които са участвали в този фонд, които са били по-продължителен период в производството, да не губят право на пенсия. А с изменението, които са вложени в текстовете, с които се прехвърлят вноските от фонда „Пенсии за изслужено време“ в фонда „Обществени осигуровки“ и в фонда за застраховка умствените работници, или обратно, се дава възможност да не остане български гражданин който е имал грижата да плаща вноски било в фонда „Пенсии за изслужено време“, било в фонда „Обществени осигуровки“ или в фонда за осигуряване умствените работници, без пенсия, а да получи пенсия, за да осигури своите старини и да осигури евентуално своите наследници, своите деца до тяхното пълнолетие.

Понеже този законопроект, г-да народни представители и тия народни представители, с тия положения, които са легнали на него, според нашето разбиране, отговаря напълно на началата, които са легнали в програмата на Отечествения фронт специално за социалното законодателство, защото цели да даде подобрения и облекчения на социално слабите, парламентарната група на Работническата

социалдемократическа партия намира, че той трябва да бъде гласуван и ще гласува за него единодушно. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Давам 10 минути отпих. (След отпиха)

Председателстващ Петър Попзлатев: (Звъни) заседанието продължава. Има думата народният представител г-н Райко Дамянов.

Райко Дамянов (к): (От трибуната) Г-да народни представители! С законопроекта за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки се разрешават жизнено важни въпроси за ония работници и служачи в нашата страна, които не по тяхна вина са принудени да се прекъсват от държавни и частни предприятия или от частни в държавни предприятия и поради това губят право на пенсия. С това нашата народна отечественофронтиска власт ще издигне още повече своя престиж и ще удари по всички онези, които спекулират с интересите на работниците и служачите.

В сега действащия закон за обществените осигуровки съществуват съществени празнини, които в някои случаи правят илюзорно самото обществен осигуряване. Поради това още в учредителния конгрес на Общия работнически професионален съюз на 16 март 1945 г. бе поставено искането за внасяне на редица изменения в закона за обществените осигуровки. Някои от тези празнини бидоха попълнени след 9 септември 1944 г. Така бе случаят с размерите на пенсията, които бяха нищожни, и с наредба-закон от 5 декември 1945 г. се увеличиха значително. Така бе случаят и с лечението, което по-рано се даваше само на осигурените, а след 9 септември община и семействата на осигурените.

България има два големи фонда, от които се дават пенсия на работниците и служачите за старост и инвалидност. Единият — фондът „Обществени осигуровки“ — обхваща всички работници на физическия и умствения труд от частните учреждения и предприятия, а другият — държавният пенсионен фонд — обхваща служителите и работниците във всички държавни, държавно-автономни, общински и кооперативни учреждения и предприятия. Взаимност между тези два фонда, които обхващат масата от работниците и служителите, досега не е съществувала. Предлаганият законопроект разрешава съществени въпроси от общественото сигуряване, най-важният от които е тоя за отношенията между фонда „Пенсия за изслужено време“ и пенсията-осигуровка по закона за обществените осигуровки. Целта се да се създаде необходимата взаимност между двата фонда, да се уреди въпросът за прекъсванията при добиване право на пенсия за инвалидност и стажа за добиване правото на старческа пенсия.

По съществувалите сега законоположения един работник може да е служил на държавата 24 години и освен това да е работил в частно предприятие 19 години, или всичко 43 години да е плащал вноски и на държавния фонд и по осигуровката „старост“ по закона за обществените осигуровки, и все пак този работник няма да има право на пенсия, защото не е изпълнил поотделно стажа, предвиден по закона за пенсията за изслужено време или по закона за обществените осигуровки.

Тази кощяща неправда се премахва с § 6 от законопроекта. С него се създава взаимност между фонда „Пенсия за изслужено време“ и Института за обществен осигуряване, като вноските в единия или другия пенсионен фонд се зачитат при премияването от държавна и общинска служба на служба в частно предприятие и обратно. С това разпореждане за в бъдеще ще се сумират направените вноски по закона за пенсията за изслужено време и по закона за обществен осигуряване и по този начин работниците на умствения и физическия труд, безразлично къде са работили, щом изпълнят стажа, изискуем по един от тия закони, ще могат да получават пенсия за старост или за инвалидност, а наследниците им — наследствена пенсия при случай на смърт. Същото положение се урежда и с законопроекта за изменение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време, внесен вече в Министерския съвет.

Въпросът за прекъсването при добиване право на пенсия за инвалидност се урежда при един задоволителен начин с § 7 от законопроекта. По досега действащия закон, ако в последните 2—3 години при настъпването на осигурителния случай осигуреният през някои от тези години е направил по-малко от 24 седмици вноски, смята се, че е прекъснал осигуровката, и всички вноски, направени преди това, се губят. Така осигурения губи правото на пенсия, макар по-рано да е участвал в фонда 10 и повече години. В законопроекта се държи сметка за всемвчеството в осигуровката и колкото това участие е по-продължително, толкова по-дълго време живее правото, придобито на основание на това участие.

Третият съществен въпрос е тоя, засягащ стажа за добиване право на старческа пенсия. По силата на § 10 от законопроекта се правят улеснения на работниците, които са на възраст между 40—60 години, и на тая възраст стъпват за пръв път в осигуровката. За тях стажът за придобиване право на старческа пенсия е много по-малък от този, изискуван за младите работници.

В законопроекта се правят и някои други изменения и допълнения, които подобряват правата на осигурените, както в случая с повишаване възрастта на депата, братята и сестрите на починалия, осигурен за добиване право на наследствена пенсия, която възраст досега бе 16 години, а по законопроекта се повишава до 21 година; правото на осигурения да бъде допуснат до ново осигуряване, ако страданието му се е влошило по-късно и др.

Парламентарната група на Работническата партия (комунисти) ще гласува законопроекта по принцип, като ще иска за направя съответните изменения и допълнения в отделните параграфи и членове. Тук може да се включат за правоподучаване и някои и парламентарните бонгадни от тоуово-културните бригади. И по този въпрос може да се помисли в комисията.

Повтарям още един път, че Работническата партия (комунисти) ще гласува законопроекта по принцип. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител г-н Костадин Лазаров Кожухаров.

Костадин Лазаров (з): (От трибуната) Г-да народни представители! Пред нас е сложен на разглеждане законопроектът за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки. С този законопроект се допълват ония несъобразности в закона, които не допускаха маса работници да получават пенсия, не по тяхна вина. Ето защо предложеният законопроект ще поправи допуснатите грешки.

Бившите фашистки управления до 9 септември 1944 г. са гледали с голямо недоверие на трудещите се маси в България и за тяхното положение много малко грижи са полагали. Вие си спомняте, когато бившият министър-председател Богдан Филов заявяваше тук, от тая трибуна, че неговото правителство се крепи само на доверието на чиновничеството и служителите. Той знаеше, че работничеството в индустрията и предприятията, а така също и земеделските работници от села и градове, които със своя непосилен труд и без почивка, с пот на челото се бореа с черната плодородна земя, за да нахранят народа ни, бяха чужди на фашистката власт. Тая власт не полагаше особени грижи за трудещите се маси. Такива, ако имаше, бяха окъдани. Така положението на трудещите се маси беше особено много зле. А и много жертви се дадоха през фашисткото управление: апости, побойни, безследно изчезнали, самосъбесания в полипейските участъци, мъки и страдания в концлагерите. Фактически до 9 септември 1944 г. беше ад за трудещите се маси. Освен това починаха да безчинствуват със семействата на трудещите се, да разграбват покъпнината им и най-после да опожаряват домовете им. Това не беше свобода, а беше ад за трудещите се маси.

Г-да народни представители! От труда на земеделските работници и от този на фабричните, в предприятията, се храни, облича и обучава човекът в целия свят. И ето защо техният труд по необходимост слага да се цени най-много, защото без техния труд няма човешки живот. Управлението на Отечественния фронт си е поставило за цел да издигне в култ труда, което се вижда и вля от целия български народ на 1 май т. г. В градовете и селата на този ден — денят на труда — се проведоха грандиозни манифестации, които засягаха всички селата и единството на трудещите се маси. Това ни показва, че всички трудещи се в страната ни искат да помогнат на своя народ, който е оголял, обсеян и оглял по вина на онези, които служеха на чужда кауза, на чужди интереси. Тези трудещи се маси ще нахранят обвят и облекат народа ни със своя труд. Днешното Народно събание се ползва с пълното доверие на земеделските работници от села и градове, които от сутрин до тъмна вечер безспирно работят на полето и с пот на лицето и без почивка още тази есен ще напълнят хамбалите и складовете с златното жито, и по фирните, вместо чуждия фашистки хляб ще се пече отечественофронтиският бял хляб. (Ръкоплескания) И така народът ни ще се зарадва и успокои. Тези работници трябва да имат пълна вяра в светлото бъдеще на България, като на старания им се гарантират земеделски пенсия а също да се дадат такива и на жените-земеделки. (Ръкоплескания)

На работниците в фабриките, които ще облекат и обвят българския народ в най-скоро време, ние г-да народни представители, също ще създадем условия за по-добър живот, защото днес те работят при развален въздух, при голям прах, който зле се отразява на здравето им. Трябва и те да имат вяра в светлото бъдеще, и че в старческите им години ще бъдат много полпомогнати от държавата, ще им се даде добра пенсия, защото те заложиха младините си за нейното благосъстояние. (Ръкоплескания)

Г-да народни представители и поелставителки! Попадам всичко това парламентарната група на Българския земеделски народен съюз ще гласува по принцип предложението от министъра на социалната политика законопроекта. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител г-н Костадин Трендафилов.

Костадин Трендафилов (зв): Г-да народни представители и поелставителки! С внесеня законопроект за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки действително се внасят съществени промени в някои от текстовете на закона с оглед на това, да се подобри материалното и социалното положение вобще на нашия работник, от една страна, и от друга — да се улесни и съкрати процедурата при разрешаването почти на всички въпроси, интересували ползвателите се от разпорежданията на закона.

Парламентарната група на народния съюз „Звено“, винаги отзичава към нуждите, болките и стремежите на българския работник, ще гласува по принцип за законопроекта, с пожелание, што в комисията той да бъде отново основно прегледан и там да се направят още по-съществени поправки, които да оформят окончателно този закон като закононо средство за защита интересите на българския работник и на неговото семейство.

Г-да народни представители! Новата държава усвои едно съвсем ново отношение спрямо работника и онези, които зависят от него. Беше време, когато на работника се гледаше едва ли не като на вещь, която може да се подхвърля от една страна на друга, без да се държи сметка за неговите настоящи нужди и за правото му да ползва една съществена част от резултатите на неговия физически или умствен труд. Борбата на работническата класа за повече правда, свобода и хляб не е от вчера. Тая борба премина през огъня на най-жестоки и до дн кървави борби. Най-различни бяха средствата за борба срещу надигащата се работническа класа, както се изразяваха тогава

Но нуждата да се живее, и то да се живее свободно и непринудено и да се твори материалната и духовна култура на света, излезе по-силна от всички изкуствени пречки, които се слагаха на пътя на възраждащото се човечество за нов живот, при който няма да има нито унижения, нито оскърбени, а свободни хора, влагащи доброволно своя труд за създаване на благата както за себе си, така и за всички, които имат нужда от такива.

Наред с борбата на работничеството от целия свят в защита на своите чисто професионални, а в последно време и политически права, и нашият работник даде своя ценен принос, за да може днес със спокойна съвест да кажем, че усилията не са отишли напразно, а са се увенчали с един успех, който може само да радва и обнадява.

Г-да народни представители! Времето, когато живеем, са такива, щото ни се налага, преценявайки изминатия път, да оценим правилно историческия момент и да направим само това, което за момента е необходимо — ни повече, ни по-малко; да направим така, щото всички, които носим това звучно име „българи“, да се чувстваме винаги и във всички случаи само като българи. Ето една повеля и една задача, за осъществяването на която не трябва да се жалат нито време, нито средства.

Беше време, когато между града и селото се беше създавала пропасти и един антагонизъм, който обслужва всичко друго, но не и интересите на българското село и град. Това време мина. Нека миналото да ни служи като поука за в бъдеще. Нека да не допуснем наново в нашата страна да пламне класова или съсловна борба. Затова се иска не само здраво разбиране на задачите, но и широко третиране на въпросите. Касае се да поставим всяко нещо на неговото място; да дадем всекиму заслуженото — ни повече, ни по-малко; да оценим правилно заслугите на всички стопански, икономически и производствени фактори и да дадем възможност на всички, безусловно всички, да вложат своите сили, опитност и знания, за да изградим нова, щастлива, демократична, свободна, благоденствуваша България.

Г-да народни представители! Ние от Народния съюз „Звено“, като общо народническо и демократично обществено движение в нашата страна, историческото оправдание на което не е необходимо да доказваме, еднакво ценим работниците от всички отрасли на нашия всеотрапен икономически и стопански живот. Ние считаме за наш дълг да подчертаем дебелия необходимостта от единство сред работничеството във всички негови отрасли, толкова повече, че мнозинството от нашата партийна маса са работници, независимо от това, дали са занаятчии, служащи, търговци или работници на черния труд.

Нашата задача е да направим всичко възможно, щото да съчетаем интересите на работниците с интересите на друга една голяма част от нашата членска маса — работодателите. Ето защо ние високо издигаме лозунга за правото на труд за всички, които се наричат българи, за всички, които са пушка в ръка бранители родната по бранните поля, отстояваха нашите национални идеали и създадоха предпоставките, за да можем днес да очакваме със спокойствие решението на онези, от които зависи утрешната наша съдба. Правото на труд е свято право и скъпо наше достояние, за да не може никой, по какъвто и да е начин, да ни лишава от него и чрез него да осигуряваме възможността да живеем като хора и да се ползуваме от облагите и правата, които съвременната организирана държава ни дава.

Г-да народни представители! Позволете ми да спра вашето внимание и върху един друг въпрос, който ние от Народния съюз „Звено“ считаме за особено важен при изграждането на нашата отечественофронтиска държава. Това е въпросът за отношенията между работодатели и работници. Работодателят, независимо от това, дали това е държавата или частно лице или кооператив, има своите права и задължения, така както и работникът. Не може да има мир и пълно сътрудничество между тези два първостепенни фактори за нашето производство и стопанско развитие, ако едната или другата страна са поставени в положение да не могат да разгънат свободно всички свои сили в процеса на производството. Всеки един от тези два фактора трябва да бъде достатъчно сигурен, че това, което е днес, ще бъде и утре. Всеки от тях ще трябва да получи толкова от съвместната работа, щото напълно да покрива неговия интерес и достатъчно да го възмездява. Привилегията в едната или другата страна донася антагонизъм и недоволство, които са първопричината за вредни и съвсем ненужни борби.

Отечественофронтиска България и нейният Парламент ще трябва в това отношение да оценят правилно заслугите, качествата и способностите на тези два фактора, за да се намери истинският път за сътрудничество — първа и необходима предпоставка за творческа народополезна работа. Отечественофронтиската програма зачита еднакво правата на работодатели и работници. Работодателят, като собственик, трябва не само да се чувства като такъв, но и да може непринудено да получи толкова, че да може да разгръща своята стопанска дейност, да разширява предприемачеството си и да създава нови условия за стопански просперитет в страната. Работникът, като работи, ще трябва да получи толкова, щото не само да задоволи своите първи и необходими нужди, но и да може да отдели достатъчно средства за покриване и на други свои и на семейството си нужди, за да може да се ползва еднакво с работодателя от всички културни и технически постижения и да живее като истински свободен човек. Налага се, значи, едно трезво третиране, без увлечение по този толкова важен и от първостепенно значение въпрос. Налага се да бъдем и в този случай истински отечественофронтовци и да не позволим подбиване на основите на скъпото и добито с толкова жертви дело на Отечествения фронт.

Г-да народни представители! С такива чувства и грижи ние от Народния съюз „Звено“ се отнасяме към този толкова важен, според нас, въпрос за положението на нашия работник въобще. Винаги,

когато ще се касае да се подобри материалното и социалното положение на българския работник, ние с радост ще направим всичко, което зависи от нас, за да ускорим осъществяването на всички инициативи, които целят горното.

Но ние искаме, и работниците да разберат точно своето положение и място и да не стават волно или неволю пречка за осъществяването на гонимата от всички ни цел: въдворяване на мир и стопански порядък в нашата страна по начин такъв, който ще ни открие възможността свободно и непринудено да даваме всички свои сили и средства за изграждането на нашата чисто българска духовна и материална култура.

Завършвайки, аз още един път заявявам, че нашата парламентарна група ще гласува законопроекта по принцип, защото е убедена, че с това допринася за съществено подобрене на социалното и материално положение на българското работничество.

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля ония г-да народни представители, които приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Поради отсъствие на другите г-да министри, микаваме към точка дванадесета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за подпомагане народните борци против фашизма и техните семейства.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Рада Ноева (к): Г-да и г-жи народни представители! В законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за подпомагане народните борци против фашизма и техните семейства комисията внесе три нови съществени допълнения.

Едно от тези допълнения е, че се включват и онези пострадали борци, чиито къщи са опожарени след 9 юни 1923 г. (Ръкописна-ния) В същност по-голямата част от тези къщи са вече възстановени, но за едмо морално удовлетворение за жертвата, която те са дали, както и за погашение на ония задължения, които те са направили за възстановяване на къщите си — предвижда им се еднократна помощ в размер 100.000 лв.

Друго изменение. Включват се в подпомагането на пострадалите борци против фашизма и техните семейства и чужди поданици и техните семейства, които живеят в пределите на страната и са взели участие в борбата против българския фашизъм.

Трето изменение. Отнася се за ония пострадали от фашизма, които след 9 септември са останали на чужда територия, в Югославия, там са формирани партизански отреди и са се борили против отстъпващите германски войски и някои са били убити там. Комисията предлага, семействата на тия убити да се включат в закон за подпомагане народните борци против фашизма и техните семейства, като ще имат право да получат еднократна помощ в определените размери, а така също сигурно ще се включат и в закон за народните пенсии.

С така внесените нови допълнения проектозаконът добива следния вид: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на наредбата-закон за подпомагане народните борци против фашизма и техните семейства“

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля, г-да народните представители, които присмат заглавието на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Рада Ноева (к): (Чете)

„§ 1. В точка „ж“ на чл. 8 датата „15 септември“ се заменя с датата „31 декември“ и се прибавя следната нова алинея:

„Чужди поданици и техните семейства, които живеят в пределите на страната и са взели участие в борбата против фашизма.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Който г-да народни представители приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Рада Ноева (к): (Чете)

„§ 2. Прибавя се следната точка „з“ към чл. 8:

„Всички борци против фашизма и техните семейства, на които са опожарени жилищата в периода от 9 юни 1923 г. до 1 януари 1940 г.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Който г-да народни представители приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Рада Ноева (к): (Чете)

„§ 3. Прибавя се следната точка „д“ към чл. 9:

„Помощта по точка „з“ на чл. 8 се отпуска еднократно в размер на 100.000 лв. съобразно семейното и материално положение на пострадалите въз основа на общинско удостоверение, издадено по данни на околийския комитет на Отечествения фронт.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Който г-да народни представители приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Рада Ноева (к): (Чете)

„§ 4. В забележката на чл. 9 точката и запетая става запетая, след която се прибавят следните нови думи:

„а по отношение на опожарените сгради и на опожарените, ограбени или унищожени движими вещи — до трета степен по родство и до първа степен по сватовство включително, ако са имали общо домакинство или стопанство с бореца против фашизма.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Които г-да народни представители приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Рада Ноева (к): (Чете)

„§ 5. Към чл. 11 се прибавя следната

„Забележка. Изразходваните до влизането в сила на това изменение суми от районните архитекти за превоз на строителни материали, както и заплатените строителни материали, се считат за правилно изразходвани до размера на нормираните цени.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Които г-да народни представители приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Рада Ноева (к): (Чете)

„§ 6. След забележката на чл. 12 се прибавя следната нова

„Забележка. Определената при спазване на настоящата наредба-закон сума от Министерството на социалната политика за възстановяване на сградите може да бъде дадена на ръка на правоимашите, само ако са сключили договори за покупка на сгради или ще започнат постройка на такива в същото или друго населено място, като дадат нотариално заверена декларация, че ще употребят сумата за строеж на сгради и че са напълно удовлетворени.

Платането на ръка се отнася и за издадените до влизане в сила на настоящето изменение заповеди за възстановяване на сградите.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата г-н министърът на социалната политика.

Министър Георги Попов: Г-да народни представители! Най-съществено изменение в настоящия законопроект е тъкмо в този параграф. Аз лично при моята обиколка по места, в които има опожарени къщи, видях, а също така и по донесения от много официални и неофициални места се констатира, че мнозина от пострадалите борци в борбата против фашизма не могат да си построят сами къщи със сумите, които се разрешават; сумите са недостатъчни, поради поскъпването на материалите в страната. Мнозина от пострадалите са си намерили при по-изгодни условия готови къщи, които искат да закупят, като прибавят към тези суми, които са отпуснати, и известни средства, които те имат. Заради това, за да ликвидираме по-скоро с подпомагането на тия борци и да им дадем възможност да си купят къщи, ние решихме да се направи това изменение в законопроекта.

Независимо от това, много от пострадалите борци против фашизма са се преселили на друго място и не могат да си построят къща на старото място. Това изменение, казвам, е най-съществено, и аз моля да се приеме.

Ние имахме пред вид и едно друго нещо. Знаем, че парата е съблазнителна; знаем, че ако се даде подкрепа в брой, парите за

къщата могат да се похарчат за много други нужди, които всеки от нас има. Затуй потърсихме начин да осигурим, щото сумата, която ще дадем, непременно да се употреби за покупка на къща, и предвидяхме подаване на една нотариално заверена декларация. На практика ще се постъпва по следния начин: сумата, която ще се брой за къща, ще се дава от чиновник, представител на Земеделската банка в момента, когато се изповядва продажбата.

Смятам, че при така предвиденото положение ще осигурим снабдяването с постройки, с къщи пострадалите борци против фашизма. Ето защо моля да се приеме този параграф така, както е предложено.

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които приемат § 6, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Рада Ноева (к): (Чете)

„§ 7. Прибавя се следният чл. 12а:

„Възстановените по тази наредба-закон сгради се освобождават от всякакви данъци, акциз, върхнини, такса, бери и др. за срок от 5 години.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Поради това, че в други точки от дневния ред фигурират законопроекти на министри, които отсъствуват и не могат да се явят на дневното заседание, обявявам дневния ред за изчерпан.

Следното заседание ще стане в петък, 10 май, 15 часа.

Председателството, в съгласие с правителството, предлага следния дневен ред:

1. Одобрение на предложението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение Минел Лео, француски поданик.

Първо четене на законопроектите:

2. За уреждане някои финансови въпроси на Столичната голяма община.

3. За изменение на закона за признаване правото на собственост върху някои завладени общински места.

4. За освобождаване входните билети на кинопредставленията, уреджани от подвижните и неподвижните кина на фондацията „Българско дело“, от акциз, върхнини и всякакви други тежести.

5. За връщане имотите на противофашистките партийно-политически и други организации.

6. За изменение и допълнение на членове 120 и 126 от закона за народното просвещение.

Второ четене на законопроектите:

7. За допълнение на наредбата-закон за народни пенсии („Държавен вестник“, брой 136, от 15 юни 1945 г.).

8. За изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с предложения дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 18 ч. 2 м.)

Подпредседател: ПЕТЪР ПОПЗЛАТЕВ

Секретари: { Д-Р ГЕОРГИ СЛАВЧЕВ
ГЕОРГИ ХРИСТОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ